

III

44

L

EVENIMENTELE INSURECTIUNEI ELENE

și

RESCULAREA LUI

TUDOR VLADIMIRESCU

CERAND DREPTURILE ROMANILOR

IN ANUL 1821

DE

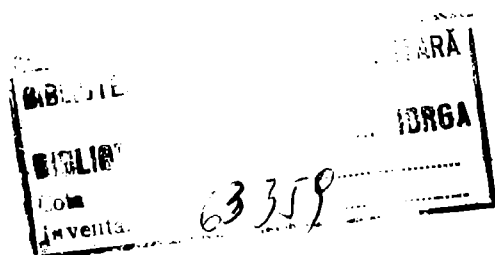
MAIOR D. PAPAZOGHIU

BUCURESCI

Typ. Națională Antre. C. N. Rădulescu Str. Academiei No. 24

1873

Dupe mórtea lui Vodă Alexandru Suțu, care perica prin fermec, Beizadéoa Alexandru Ipsilant se făcu cap la anul 1821 al instrucțiunii Elenilor în Principatele Danubiene și ridică stindardul neatârării formând din totă tinerimea Elenă aflată în ambele Principate legiunea sacră seu batalionul de Mavrofori comandat de Șuțu ce îi dăcea și Cheabap, uniformându-i în dula-me leșești, pantalon negri, eșarpă tricoloră albă, roșu și negru, și la chivere cocarde de aceeași culóre cu sem-nul morții de argint având arme, puscă și săbiu; érá ca-valeria o complectézá din arnăuți cu armele și caiflor sub comanda superiorilor Bimbașa Sava, căpitan Far-maky, Ghencea și Deli-Mihale, era peste totă trupa ge-neral suprem Caravia și sfetnic de taină al lui Ipsilant doctor Cristary și Pendedeca.

Românii, de și țera era pusă sub căimăcămia unui boerú fórte de ispravă și fórte dreptú, Constantin Ne-gri, totuși profitară de acest eveniment al resculării Elenilor și, alergară mai mulți sub drapelul slugerului Tudor Vladimirescu ce venea de peste Olt cu o armată română recrutată de acolo, avându pe lângă dênșii de căpetenie la arme pe unul Hagi-Prodan și de sfetnic (consilierú) al său pe unul Macedonsky. Sosind în ca-pitală trage în casele lui Brâncovénu, sub Mitropolie, se întâlnește cu Bimbașa Sava și cu menționatii săi co-legi, fac jurământul în casele bătrânului boer Belu pe sânta Evangelie că vor fi cu toții pentru cauza Română, de și Bimbașa Sava și căpitanii săi erau arnăuți. Peste o săptămână sosesc Alexandru Ipsilante la colentina,

chiamă pe Bimbașa Sava cu ai săi și pe Tudor Vladimirescu éráși cu ai săi și, în urma încercărilor de a face cu toții cauză comună pentru independința Greciei, înduplecă numai pe Bimbașa Sava cu ai săi, érá pe Tudor Vladimirescu, român, în urma mai multor avantaje ce 'a-ă propus, nu aă putut a'l converti, căci el 'i-aă răspuns verde românesce acestecuvinte ce le am auăit și eu din gura tatălui meu : „Frumóse sunt propunerile ce'mi faceți luminăția vóstră beizadea Alecule, déră eu suntú Român și m'am sculat pentru drepturile Românilorú în potrive Grecilor. Dumnezeu să vă ajute să isbutiți în planul luminăției vóstre pentru fericirea Eladei, și Dumnezeu să'mi ajute și mie să isbutescú pentru drepturile țerei mele că totú prieteni vom fi.” Atunci Ipsilant pe trădătorul și călcătorul de jurământ Bimbașa Sava 'l opri la sine și cu toți arnăuții lui, érá pe slugerul Tudor Vladimirescu cu ai săi îl lăsă a se întórce în Bucuresci care a doua ăi s'aă și fortificat în monastirea Cotroceni, luând cu dânsul și 4 tunuri de la armășia țerii Românesci. Și când s'a auăit că vin Turci, Ipsilant s'aă pornit la Târgoviște, érá slugerul Tudor s'aă pornitú la Golești lângă Pitești, înlesnindu'i bani cu chip de împrumutare, repausatul părintele meu Andrei N. Papazoglu, care atunci era om de stare mare, și din care cauză fu nóptea ardicat din cantorul lui din hanulu Zlătarilor de către arnăuții lui Caravia și dus la Têrgovisce la Ipsilante șiindu'l arestat în Mitropolie. Atunci am vâăut și eu pe Tudor, copil fiind de 11 ani.

Incep déră a arăta pe rând manuscrisele ce am găsit în colecțiunea părintelui meu.:

Proclamația slugerului Tudor Vladimirescu către Români
*Către tot poporul al Valachiei Dacilor din Bucuresc
 de prin cele-alte orașe și de prin sate sănătate.*

„Fraților locuitori ai Valachiei, din orî ce nîm veți
 „fi, nici o lege nu împedică ca să gonască cine-va răul
 „cu rău. Când un șerpe vine asupra ta, cu băta isbesce'l
 „în cap, și acesta făcînd nici o dată nu vei fi în pri-
 „mejdie de a fi mușcat, dîr pe balaurul care ne în-
 „ghite de vii, pe boerii noștri dîc, atît bisericescî cât
 „și politicescî (1), pînă cînd să'i suferim ca să sugă
 „sîngele nostru? Pînă cînd să fim slugele lor? Dăcă
 „D-zeu nu primesce răul, cei ce prăpădesc însă pe fă-
 „cătorii de rele bună faptă fac înaintea lui Dumnezeu,
 „fiind că Dumnezeu este bun și ca să fim și noi ase-
 „menea lui, trebuie să facem fapte bune, acesta însă nu
 „se pôte face pînă n'o peri răul, pînă cînd nu va veni
 „iarna, primăvera nu se face; aū vrut D-zeu să facă
 „lumina, dăcă ea nu s'a făcut pînă n'a perit întunericul.

„Epitropulă lui D-zeu, prea puternicul nostru împă-
 „rat, voesce ca noi credincioșele lui slugi, să trăim
 „bine, dăcă răul care este pe capul nostru nu ni'l im-
 „pune. Veniți dăcă fraților, toți împreună ca să des-
 „ființăm pe cei răi cu rău, ca să petrecem viață bună,
 „și să alegem din căpeteniile noastre pe câți se vor în-
 „tâmpla a fi bunî; aceia sunt ai noștri, și împreună cu
 „noi vor lucra binele, ca să se împărtășescă și ei de
 „bine, după cum ne-aū făgăduit.

„Grăbiți dăcă toți, și veniți curînd că cei veți avea
 „arme, cu arme, cei ce nu veți avea arme, cu furci de
 „fer și cu sulițe, alergați cu grabă și veniți unde veți
 „auți că se face ceva pentru folosul vostru și a tótei
 „țeri, orînduita Adunare, și ceea ce vă va povățui că-
 „peteniile Adunărei faceți, și uude vă va propune a-

(1) Fanarioți

„colo să mergeți, pentru ea destul este, o fraților, de
 „când peste obrajii noștri lacrămile nu se mai usucă.

„Să știți însă, că nimenea din noi are voe făcându-
 „se acesta în deobsce folositoare Adunarea, să atingeți
 „nici cel din urmă din averea sevă din familii, sevă din
 „ori ce lucru a acelor împreună locuitori cu noi, fie
 „negustor, fie ori-cine altul din particulari, de cât nu-
 „mai stările și bogățiile acele rău câștigate de către
 „toți boerii (2), cei ce nu se vor lua după noi, după
 „cum făgăduise, numai al lor să se împartă, pentru bi-
 „nele obstesc.»

(Tradusă din Grecesce)

Tudor.

Iată acum șilistoricul omorârei cu viclenie a lui Bim-
 bașa Sava de către Hagi Ghen-Ghen-Aga, Chehaia Bey
 al pașei Silistri, tot în casele lui Belu, strada Carol I.
 unde făcu el jurământul pe sf. Evanghelie că va fi cre-
 dincios cauzei Române împreună cu Tudor Vladimirescu
 (iată resplata lui D-zeu călcătorilor de jurăminte), du-
 pă ce goni pe Ipsilante cu armia lui din Têrgu-vești și
 se întorse Chehaia Bey în București.

No. 2

Chehaia-Bey după trecere de o lună s'a rădăcat de
 la Têrgoviște de ră venit urdia la București lăsând pe
 Sava ca pe un serascher în partea muntelui ca să vine-
 de prin păduri și prin munți pre scrișii lui Ipsilante și
 prindându'i să 'i trimetă la dânsul. Însă pe cât Grecii
 i se închina sevă se prindea 'i oprea la sineși, érá la
 Chehaia-Bey trimetea Români, ciobani, erghelegii și
 lucrători de pământ, cărora ticăloșilor, ca uni vinovați
 li se tăia capetele pe ulițele Bucureștiului și prin res-
 pântii. După câte-va zile ră înștiințat Sava lui Chehaia-
 Bey că în monastirea Cozia se află un serdar Diamandi
 cu o sumă de arnăuți, arendași de moși și cerea ca
 să i se trimită imoat (putere) cu 2 tunuri și Gepchanea

(2) Fanarioți

ca să mǎrgă acolo să'l bată. Decī s'a trāmis Silaktar-Aga cu 5000 de Turci și Zaporojenī (lipovenī goniți din Rusia) cu gățirea cea cerută unde acel Diamandi avea 500 de arnăuți și 2 tunuri și pregătire. Inșă după starea locului aceluia putea a se apēra de o cam dată pēnē ar fi găsit privilegiu de scēparea familiei lui și altor săraci, a mǎgindu-se de jurāmintele ce prin scrisori 'i făcea Sava că de se va închina de bună voe nu va pătimi nimic, și acēsta auđind arnăuții sēi s'a ajuns cu Sava prin dare de banī și s'a strecurat din monastire făcēndu-le el loc de scāpare, ēră Iamandi și cu familia lui și cu feciorii în vīrstă, cum și cātă sārăcime băjănită s'e aflat acolo au căđut în mâinele Turcilor după intrarea înăuntru, și unii s'a tăiat ēră alții au ramas robī ēră pe două copii ai unui popă de la Cacova i-a turcit Siliktar-Aga. Decī după câte-va ȝile s'a înțors Turcii de la Cozia cu prada ce luase de acolo și din alte părți, ēră Sava cu ai sēi au ramas ērăși pe afară, pēnē când ivindu-se pe sub munte Iordache, și Duca și Farmakiși Caravia, trecători spre Moldova, s'a silit prin momelnice cuvinte ca să 'i înduplece a se închina Turcilor; înșē aceia necređēnd, s'a depărtat unde le era pornirea, ēră Turcii avēnd bănueli mari asupra'i ca nu cum va adăogāndu-i-se puterea să 'i viclenēscă și să 'istricē, 'i au scris că este să vie domnia între acele ȝile, și cum că ei se trag peste Dunăre, ce face trebuință de a veni el cu ómenii lui spre pađa Bucuresciului și spre întēmpinarea lui Vodă. D'abia au vēđut el, (Bimbașa Sava) acea scrisóre, și bucurāndu-se de venirea domniei și de cāștigarea ofikii (gradului au cređut și au hotărīt ca să vie la Bucuresci. Decī, lāsānd în monastirea Sinaia pe Frangulea cu 300 de arnăuți au plecat cu Ghencea și cu Delli-Mihai și cu cei alți ómeni ai lor ca la 700 și au venit pēnē la Cioro-Gārlă, unde lāsānd āncă 300 din ei au intrat cu cei alți în Bucuresci. Dēră unul din Buzuk-Basiu lui nu curma pe drum

a 'l îndărătnici din acéstă cale și a 'l sfătui de a se trage și a se depărta, însă el nu s'a înduplecat ci a intrat în Bucuresci ca vulpea în sac și ca peștele în vârșe, érá acel Buluk-Bașia cu vre o 15 aí lui s'a întors îndărát la sănátósa.

În ziua aceea intrând Sava în Bucnresci aú conăcit la casele lui în mahalaoa ce se numesce a Potropopului (astăđi Popescu, la Jicnița în casele clucerului Xenocrate) și toți ómenii s'ei aú tăbărát prin casele acei mahalale, érá în s'era acei țile luând cu sine câțiva arnăuți aú mers de 'i aú făcut datorăica închinăciune la Chehaia-Bey care-le după ce l-aú cinstit cu cafea precum este obiceiul l-aú lăudatú și 'i aú mulțumit pentru isprava ce aú făcut de aú înduplicat pe lamandipe închinăciune, și pentru alte slujbe ce aú arătat în câtă vreme aú zăbovit afară. Apoi aú spus de venirea lui Vodă și de ridicarea urgii de aici după coprinderea firmanului și pe câți are cu sine îi lasă spre paza Bucuresciului și în siujbele domni. Acesta ȑicându-i-se de Chehaia Bey, aú rămas Sava cu bună nădejde, déră aú intrat în óreși ce bănuélă pentru pomenirea firmanului. Apoi, după aceste cuvinte și arătări, măi trecând puținel-i aú ȑis acela, bine este ca drept semn de supunere să v'ă dați armele, și acesta auđind Sava aú îmărmurit, și căutând într'o parte și într'alta aú remas ca un mut, p'ene ce târđiú viindu'si în sine aú respuns că acesta nu o vor face. Peki, aú ȑis Chehaia-Bey, nu v'ă silim, duceți-v'ă și v'ă odihniți, și fiind că mâine este a se citi fermanul de venirea lui Vodă veți veni. Atuncea cu obicinuita temenea aú eșit Sava cu aí lui afară și aú mers la conacul lor plin de grijă și de bănueli, și nópte făcându-se li s'a pus masa ca să mănânce, unde Ghencea și Deli-Mihai, măi mult simțitori de pofta mănării, de cât de grija primejdiei, mâncaú, érá Sava cufundat în mânănire ședea pe gânduri cu mâna sub bărbie fără a lua din masă cea măi mică îmbucătură, și cum

va fi petrecut nóptea aceea și ce închipuiră va fi știut. Déră cu tóte acestea făcându-se ȋiuă și gătindu-se aú plecat și aú mers ântêiú la Siliktar-Aga, care-le aú și ȋis ca să'mérgă la Chehaia-Bey. Acolo li se gătise mrejele și ascepta césul cel de pe urmă al vieței lor.

Două rânduri de Turci în capul scării erau puși ca cum ar vrea să'î întómpine cu obicnuita cinste, alți Turci prin curte și pe delături sta gâtiți spre vărsarea de sânge a celor-l'alți Arnăuți. Decă când Sava și Ghencea și Deli-Mihaiú și âncă cu 8 al lor erau pe la mijlocul scării aú pârâit fără de veste pistólele într'înși și aú cădút morți, apoi trăgându'i de o parte le-a tăiat capetele și aceia în loc aú încálicat pe caí Turci gâtiți și cu mânicele sumese, cu pistólele și cu étaganele și săbií în mână alergaú pe ulițe și unde găsia arnáuți îi împușca și le lua capetele de le ducea la Ghehaia-Bey pentru ca să câștíge bacșiș. Opt arnáuți aleși se brodiseră la o cafenea și acolo 'i-aú înpresurat alți Turci fără veste și le aú tăiat capetele. Lângă conacul meú ședea un Turc neguțator aședat la arătare, déră alt-fel la întâmplare. La acesta aú năzuit un arnăut după uliță și cădênd la picórele lui și dându'și armele se ruga să'l scape, déră Turcul acela 'i-aú ȋis : Peki, nu te teme, scólate, și așa adică arnăutul s'aú sculat, érá Turcul nu s'aú ținut de vorbă și chemând pe tovarășií lui l'aú legat cot la cot și aú ȋis să se pogóre pe scară, unde sloboȋind dupe dênsul un pistol l'aú lovit prin spate și ticălosul arnăut aú fugit cum aú putut pêne aprópe de pórtă și acolo ajungêndu'l turcul i aú tăiat capul. Decă, de unele ca acestea câți Nemți, câți sudți și câți alți avea cocarde în pălárií sêú în căciulă fugind pitiș prin curțile bisericilor, în cât nu putea se încapă de dânsií ómenii cei fără cocarde, pêne ce aú început a striga pristavií prin târg și prin ulițe să nu se témă ȋaiaoa ci să stea pe loc că acéstă gónă și perȋare este asupra arnáuților lui Sava.

De acéstă zarvă luând scire arnăuți ce era în casele Savei și în mahaloa aceea s'a închisă prin case cât să nu se dea vii în mâinele Turcilor.

Căpitanul Tănase, cel ce după cum ântăiū am spus fusese orânduitor de Sava cu câți-va în Mitropolie și să arătase împotrivor lui Tudor, avea conac lângă casele Savei fiind cu dânsul ca la 40 de ómenī; atunci dera în turburarea și primejdia aceea aū năzuit toți în biserica sf. Nicolae unde era și mahalagiī ascunși de frică cu mueri și cu copii, pe care scoțându'i afară lea dis; eșiți chreștinilor și vē în-chideți prin casele vóstre că aici voim să ramânem noi, acéstă biserică va să fie mormântul nostru, și așia eșind ómenī aū remas ei înăuntru, aū încuiat ușile și mai ânteiū s'a împărtașitū cu sf. și prea-curatele taine, apoi înconjurându'i Turciī s'a apucat cu ei la bătae.

Să îngrozea aūdul omului de păraiturele puscilor prin tóte părțile la acea mahala, câte case cu arnăuți s'a aprins, unele într'adins, era altele din focul puscilor, și din arnăuți câți aveau inimă mare eșiau cu săbiele în mână și tăia în două părți pe cei ce 'i împresura și uniī cădea împușcați și le lua Turciī capetele, era alți răsbea și scăpa la sănătósa. Focul se îmulțea și turcimea se înglota și da resboi asupra celorū închisiī în biserică, dera în zadar că aceea da din meteres în carne. Acéstă bătae aū ținut până în nópte, și atunci aū adus Turciī tunuri, însē ghiulele lovea unele în ȕid dera nu strica nimic și altele trecea peste biserică. Când dera aū cunoscutū arnăuțiī că glónțele puscilor lor nu adjucea la Turci unde era tunurile, pentru ca să nu le arunce de geaba, aū început a lepăda pe ferestele bisericī haine, arme și alte lucruri, și așia Turciī și zaporojeniī vēdând din văpaia focului lucruri scumpe năvălea grămadă ca se le ia, era arnăuțiī atunci le stingea lumina cu aruncarea de glónțe din puscī, și așa în multe rânduri 'i aū înșelat de aū prăpădit mul-

țime, până ce au isprăvit érba. Decî după ce au văduț Turciî că nicî cu tunurile nu putea să strice biserica, au aruncat pe ferestre tăvăluc de cârpe aprinse cu smólă și câte au căduț în pălimarul unde staū muerile au aprins lemnele și fiind scândurile zugrăvite cu uleiū s'au aprins tótă biserica, și atuncea 12 arnăuți de odată au făcut o năvală cu săbiile în mîini și rupând mulțimea Turcilor în două și au făcut loc de au scăpat la măidan și dintre acei 12 numai pe unul 'l au lovit un arap cu sulia între spete carele și cădănd jos 'i au tăiat capul.

Eară a doua ȝl Lunî diminêță când focul împresurase în lóte părțile biserica a eșit și însuși căpitan Tănase cu mânicele sumese și cu sabia în drépta, și sārind ca cerbî prin glóta Turcilor au tăiat pênē în 12, apoi l'au împușcat și pe dānsul și au luat capul, și așia s'au curmat și resboiul acelei adunării de arnăuți. Eară case multe ale acei mahalele ardeau necurmat, și de nu ar fi stătuț Kehaia-Bey și alte agale mari îndemnătorî ca să se stingă focul acela se aprindea și ardea tot Bucuresciî. Atunci au ars și altă biserica aprópe, atunci au ars și casele secretarului nemțesc, de unde s'a prăpăditū multe argintării și scule ale unor altora, care le ascunsese acolo, între care au fost și ale Mitropoliei; casele mahalaliî aceea s'au jefuit în nóptea aceia, déră nu din poruncă ci din vālmășală 1).

1). Nu ar fi încetat nicî a doua ȝl măcelul în tot orașul Bucuresciî, căci era armata turcă fórtē îndărjită, decă nu mergeau de diminêță la Kehaia-Bey atāt caimacanul Constantin Negri cu conșolul Austriac de atunci și cu bētrānul boer Mihail Manu cum și cu amicul intim al lui Kehaia-Bey, bētrēnul Băltărețū, care arătānd că se taie prin oraș de către oștire și lume nevinovată au rugat pe Kehaia-Bey de a ordona încetarea măcelului. Atunci au ordonat ca orî cine va aduce un cap tăiat din Turci, în loc de a primi ca pană acilea bacșișul 'și va perde pe al său; și așa au încetat măcelulū. Dēră norodul înspăimāntatū totū nu începuse circulaținne.

De aceea toți arnăuții câți cu fuga au scăpat din Bucuresci sau depărtat la sănătoși cum și Frangulea ce era la Sinaia împreună cu ai săi, După ce dără s'a ostiat totă bănuiala a arnăuților strângând Kehaia-Bey pe totă boerimea și pe toate isnafurile le-au citit porunca de la Silistra care coprîdea așa:

« Tu lauda slăviților și cinstiților bărbați, paznicul și îngrijitorul orașului Bucuresci Capegi-Bașa, Hagi Ghe-Ghen-Aga sporescă slava ta, și voi cei-l'alți căpetenii ai oștirilor ce sunteți laudele și aleșiți între cei asemenea voă sporască-vă puterea, și tu întâiule al nămului Mesiei Halea Caimacanule al țerei românești, Constantine Negri, crească-ți cinstea și bun numele tău. Și voi toți de obște boerii țării românești.

« Cu această propunere a noastră vi se face cunoscut că obștească liniște și odihnă a supușilor țarei Românești, fiind una din cele mai deosebite și nestremutate bune voinți ale înaltului Devlet, sub apărătoarele căruia aripă umbrindu-se acești supuși din vechime și până în zilele aceste de apoi se bucură odihnindu-se după împărătesca voință. Această liniste fără veste și nenădăjduit s'a turburat de o cetă de ómeni resvrățitori și făcători de rele, care având căpetenie pe hainul Ipsilante. s'a revărsat în totu coprinsul țării Românești. aducând în toate părțile derăpănare desăvârșită prin mijlocirea acestui hain și căpetenie lor, carele în multe chipuri aretându-și hainilicu în potriua prea Înaltei Porți, pe de o parte au înșelat și din raelile țerei Românești, pe de alta parte iarăși le au făcut multe prăzi și alte felurimi de jafuri pricinuitoare de totă derăpănare Țerei. Intre aceste însă ochiul cel neadormit al prea puternicului nostru Impărat, având ajutor pre puterea cea tare a lui D-zeu, și pururea următoare cu îmbelșugare, dreapta norocire prin împărătesca îngrijire, la vreme cuviincioasă întempinând această nevoie ce s'a întâmplat în țeră Românească, au trāmis pre nebiruitele

séle oştirî şi în pucină curgere de vreme, aŭ sfărâmat pe această perclătore cétă, pre unîi din căpeteniî prîndendu'î vii, pe alţi risipindu'î şi gonindu'î prin munţi, în cât ast-fel a adus éráşî scăparea şi isbăvirea de rele a săracilor raiéle, déră şi cu tótă această isbăvire ce aŭ săvârşit împărăţia sa, s'aŭ ivit în cele din urmă în ţara românescă şi áltă întâmplare vrednică de urâciune, care privea nu numai spre împotrivirea către înaltul Devlet, ci încă şi spre băntuirea obstei. cel sciut protivnic Sava Bimbaşa, nemulţamitorul către făcerile de bine, ce aŭ dobândit de la înaltul devlet şi tot-de una avênd întru adêncul inimei séle încuibată viclenia şi înşelăciunea, şi une orî făţarnicindu-se cu credinţa şi cu supunerea către înalta Pórtă, alte ori unindu-se către apostatul Ipsilante şi arêtându-se într'o glăsuire cu faptele aceluia, s'aŭ meşteşugit mai în urmă şi prin făţarie s'aŭ făcut a se întórce éráşî în slujba înaltului devlet, şi cu tóte acestea abia după trecere de o lună s'a înfăţişat către Kehaioa nóstră Hagî-Ghen-Ghen Aga. Şi nu numai cu această necuviinciosă faptă séu dovedit sub bănuială, ci de o dată s'aŭ prins şi scrisorile lui şi corespondenţa ce a avut'o cu Ispilant, precum după acesta şi alte scrisorî ale lui către hainul Diamandi cel într'un cuget cu dânsul. Aşa s'aŭ arêtat numitul la tóte faptele séle cu politiceştile lui porniri, şi slujba ce se făcea că arâta către Kehaioa nóstră prin felurimî de chipuri, n'aŭ fost nimic, fără numai întrégă înşelăciune şi făţarie după asemănarea linguşiturei cânelui ce 'şî mişşă códa când către unul, când către altul, cu scopul uumai ca aflându-se tot-de-una în trebî şi căpăteniî fiind aí unei adunări de ómenî îndărătnicî şi făcători de rele să despóe pe supuşî împērătescî şi să'şî împle tâlhăresca punga lui. Cum déră se putea să se facă trecerea cu vederea la ast-fel de făcători de rele şi apostat, în vreme ce pe lângă cele alte ale lui tainice rele cugetări, s'aŭ găsit şi trei tunuri ascunse la

casele lui, încă și semnul cel de apostasie a lui Iamandi celui d'împreună cu dânsul apostat. Si cum se putea să se nădăjduască mântuirea obștei fără a se pune în lucrare cea desăvârșită prăpădenie a pricinitorului relelor? în vreme ce este obicinuit și legiuit la toate nēmurile de a nu resplăti către cei buni cu rele, în loc de bune, și către cei rei bune în loc de rele, ci spre izbăvirea săracilor, este neapărat orânduită pierdere, la ast-fel de ómenī resvrătitorī.

»Pentru aceste pricinī hotărându-se pierderea acestui hain Sava din împreună și cu căpăteniile cele din împreună cu dânsul, adică agenții lui, ai lui Mihaī și a următorilor lor orī unde 'ī-ar fi găsit s'aū și pus în lucrare. Și de acum 'nainte fiind că toți de obște locuitorii țerei Românești atât cei din orașe cât și cei de prin sate izbăvindu-se cu totul de acești perđetori și făcători de rele pot cu liniscea și cu odihna lor a se apuca fie-care de lucrul său și de meseria sa să lucreze ca și mai 'nainte.

»Datorie aū dără să se róge lui Dumnezeu pentru îndelungata vieță a prea puternicului nostru împărat. Către acesta, fiind că este și o ast-fel de neapărată împărătescă poruncă, ca orī care din ostași împărătești va cuteza de acum 'nainte să facă cât de pucină supărare vre unei raiale, îndată pedépsa a unuia ca acestuia se va hotărî cu mórte. Urméză dără ca fie-care din locuitorī de orī-ce trěptă să se apuce érá de meseria sa și de lucrul său fără de bănuială și cu liniscea având temeinică încredințare pentru nebântuirea și cea desăvârșită siguranța lor.

Intr'acest chip tu Kehaiaoa nóstră și voi cele-l'alte căpetenii ale oșterilor, înfrânând fie-care din voi oștirile vóstre, luați séma bine ca nu care cum va să băntuiți pe vre unul din boeri său din cei-alți locuitorī măcarū până la unū fir de păr din cap, nici măcarū să căutați strâmb către raia, căci împotrivă urmând să sciți

că invinováțindu-vă și osândindu-vă ve veți pedepsi cumplit, și tu Caimacanule și voi boerilor și cei-alți locuitori ai țerii Românesce, înțelegeți toți. Și fiind în vechime obicinuiți la lege și împărăția noastră a se socoti cinstea voastră, cinstea noastră și averea noastră și viața noastră, nu se cuvine să aveți de acum înainte cea mai mică bănuială că ve veți supăra cât de pucin la ceva și ori din partea noastră sau din partea căpeteniilor noastre și a oștirilor.

”Și cunoscând deservărită că numai pentru mântuirea și izbăvirea voastră s'a făcută cea de totă pierdere a apostăților și a făcătorilor de rele omeni ce s'au fostă ivit în țera Românească, să ve odihniți și să fiți fără grijă fie-care într-ale se, deschidându-se prăvăliile și urmând precum din vechime fie care merseria sa.

„Spre acesta s'au făcută și acesta a noastră poruncă și s'au trimisă din divanulă Gălătlaului Silistra. Eară voi supuindu-vă la cele poruncite să urmați întocmai.”

Cu toate că după publicuirea acestei porunci să domolise frica, dăra omeni de orași mai scocioriseră și alte pricină de îngroșare, șoptind între dânșii că Turcii mai caută a tăia trei mahalale, adică mahalaua Tabacilor și a Serbilor și mahalaua Căramidașilor. Deci fiind că la acest fel de vreme erau și aceste vorbe lesne de creșut, n'au lăsată împărăteasca gândire fără îngrijire și mângăere, nici pe aceste bănueli, ci au întâmpinată cu acestă înaltăsemn prin trimis ală său într'adinsă :

Sfântă poruncă către înalții Viziri ală Silistrei și ală Diului Mehmet Selim Pașa și Derviș Mustafa-Pașa și către celă într'adins trimis la dânșii împărătesc Mumbaşir Ghedecli Zaimur Hudein Aga.

„Sfântă poruncă către înalții Viziri ală Silistrei și al Diului Mehmet Selim Pașa și Derviș Mustafa-Pașa și către celă într'adinsă trimisă la dânșii împărătesc Mumbaşir Ghedecli Zaimur Hudein Aga.

«Sosind acesta a mea Sfântă poruncă sciut să vă fiă că apostatăi cei arătați spre viclea vânzare și cu tot felul de lucrare rea Alexandru Ipsilante și răul Michaelu Domnul Moldavei unindu-se uniți cu alții au îndrăsnit să ridice în cele două principaturi ale Ungro-Moldo-Vlachei fel de fel de turburări și jafuri și hainlăcuri și prădări înfricoșate împotriva linisței cei de obște și privilegiurilor de care se îndulcea în pace raiaoa ce locuia acolo, și fiind că dintr'unu început este nemutată înalta noastră purtare de grijă și voință pentru ca să se păzescă în totu chipul și nesupărată această raia, care de noi se socotesce ca unu sfințită odoră al lui Dumnezeu, cu toate că prin ajutorul lui Dumnezeu și prin cea grabnică și în vreme grijă a noastră s'au slobozit aceste două lucruri, din obrăsnicia ce se areta, dobîndu-se cu totul cei diși obrasnici haini, însă fiind că ne amă însciișat acum că în Ungro-Vlahia au urmat câteva strâmbătăți și pagube din partea oștirilor noastre la nevinovații raiele cari erau neîmpărtașiți cu totul de acele cu jurământă însoțiri rescolicesci, și încă și la moșiile cele boeresci năvăliri și răpiri cari cu totul se împotrivescă canonului celui cu bună orînduială ală puternicii mele împărății, așijderea și la înalta și neschimbata noastră voință și nu numai acesta ci și nepotrivit se judecă la purtătoarele de biruință oștirile noastre și la viteji ieniceri cari au supunere la înaltul devlet. Deci nu se pot da la alții de cât la altă cetă a vre unor fără orînduială și fără minte care nu pot să judece nici pre epoca de acum cea vrednică de luare aminte, nici pre cea cu deadinsui păzire a dreptății. Și cu toate că mai nainte dupe darea afară a santei pravile, Fetfai Serifim, s'au fost dat strașnica împărăterca noastră poruncă la unele părți, întru care hainându-se Grecii împotriva noastră și urgisindu-ne au îndrăsnit să ridice și armele împotriva Otomanilor ca pre nisce obrasnici și îndrăsneți

ca aceştia să'î strice de totu, érá pe muerile şi pe copii lorú să'î robéscă jefuindu-le avuţiile. Cu tóte aceste fiind că este de o dată dupe milostivire şi însuşí puternica nóstră voinţă, că nu numai cei nevinovaţi şi neprihăniţi raiele ale nóstre să rămăe dupe tóte neatinşi şi nesupăraţi, ci şi însuşí cei ce s'aú obrásnicitú asupra-ne şi aú fostú supuşí la vinováţia hainliculuí, însă cădândú şi cãinduse, şi milă cerşind să se erteşi aceştia invrednicindu-se umbrii milei împărăţiei mele şi a neţinerii minţii de rău, aú fost trebuinţă ca însuşí pentru acésta să se osîndéscă într'adins unulú din cei înţelepţi şi cercaţi slujbaşi ai împărăţiei nóstre spre isprăvire şi lucrarea unei voinţe ca aceştia a nóstră. Decí tu, o Zaimé, cel ce eşti împodobitú cu înţelepciunea şi cu destoinicie, care le dai spre încredinţarea cea nădăjduită că prin vrednicia ta vei sêvârşi cu credinţă porunca cea dată ţie, ia aminte acuma să pleci fără de zăbavă de aici, dupe cel dat hatihumaium alú nostru, şi mergând acolo să cerceteşti cu amănuntulú miscările oştirilorú nóstre, şi într'acéstăşi propoveduindú şi făcând cunoscutú la toţi că întocmirea şi cea către buna orânduélă voinţă a puterniciei mele împărăţii privesce spre stricăciunea nedreptăţilorú, să îndrepteşti cu mijloculú zăbitilorú şi a celorú mai mari pre cea cerută nesupărare către raiele şi pre oprirea nedreptăţilorú arătândú cu deadinsulú că este statornică voinţă a puternicei mele împărăţii, să nu se vâteme nevinovatele raele în nici unú chipú, nici să se păgubéscă şi nici să se supere. Ia aminte déră, bine sciind acésta, ca să urmeşti neschimbatú celorú poruncite, fără cea mai mică abatere sêú înstrăinare pentru care şi s'aú şi datú acéstă sfîntă poruncă».

Amú arătatú înapoi că aceste căpetenii de arnăuţi, adică Iordache şi Duca şi Farmachi şi Karavia, neînduplecându-se de momelnicile cuvinte cu care căminarulú Sava 'î sfătuia ca să se închine Turcilorú aú

trecutū la Moldova, dără nicī acolo n'aū scăpatū de judecata lui Dumnezeu, că strimtorīndu'ī Turciī din tōte părțile, pe Farmaki l'a prinsū viū și puīndu'lū în lanțū de ferū l'aū dusū la Silistra, érá Iordache închiđāndu-se într'o casă s'aū bātutū cu Turciī până s'aū aprīnsū casa și aū arsū acolo. Eară pe Duka și pe Karavia prīndāndu'ī muscaliī peste Prut 'ī-aū trāmisū la Sibi. Și așa s'aū contenitū acea adunare rea de prāpāditori numai în 3—4 luni, că dupe cumū începuturile le aū fostū rele așa și sfārșiturile le aū fostū de perđare. Și pōte că pentru această multă vērūnū semnū Dumnezeu încă sare de sānge aū mai arētātū de îngrozire într'acest chip.

La Iunie 23, anulū 1823, de cu sēra spre Vineri, s'aū începutū o furtună cu pétră, grindină, dără atāta de iute și atāta de mare în cât toți socoteaū împreună cu Turciī că este sfārșitulū lumei. Acoperișurile de tinichele dupe la biserici le aū ridicatū și le aū aruncatū departe, multe case s'aū descoperitū, érá altele aū și căđutū; dără stricāciunea cea mai mare aū fostū la Mitropolie pentru înālțimea locului, că nu numai tinichiaua acoperișului bisericei aū ridicat'o, ci și din cāprioriī cei mari, pe unī 'ī-aū asvērlițū d'asupra chiliilorū despre amiađă-đi, érá pe alțiī iaū surpatū și asupra bolțiī, din bibliotecă jumātate aū ridicat'o, unū foișorū mare de lapōrtă, cu tōte că era nuou, umflāndulū vāntulū și l'a aruncatū în vale; unū archimandrit grec Teoclit, temāndu-se să nu cadă chilia pe dānsu aū vrutū d-lui să'și gāsēscā selemetulū afară, dără abia aū eșitū în hora chiliilorū și umflāndu'lū vēntulū l'aū asvērlițū în fundulū horei, ce aū avutū parte că nu l'a isbitū cu capulū de zid că orī se spārgēa ca unū dovleacū, orī că eșīndu'ī stele verđi din ochi arū fi vāđutū pe dracu în formă. La Bānesa lângă heleștēu era o sumă de turci cu corturi, decī pre cāți s'a aflatū mai pre cōstă și pe lângă heleștēu 'ī-aū dusū vijelia grābiș cu cai cu totū în mocirla eleșteului și d'abia aū eșitū plini de no-

roî şi aû venit a doua şi în Bucurescî sgriburiţi şi spăimântaţi; érá pe câţi aû fostu mai în dealu 'i-aû aruncatú puterea vijeliei în adânculú eleştáului cu corturi şi cu cai cu tot. Din arnáuţiî Savei cari remăsese în părţile Têrgovistei şi cu Turciî spre vênarea prin pădurî a ipsilantescilorú spunea cei ce venea in Bucurescî cu trebî, cum că şi în Têrgovişte veni zarborulú vijeliei în pădurî, şi ca să nu'î ridice viforu s'aû apucatú câte 5-6 de câte unú copaciú grosú déră sila vîntulú surpa pre copaci din rădăcină şi pre uniî 'i omora iarpealţiî 'i slutea. La via Beluluî pre uniî turciî 'i-aû ridicat vîntulú şi nu sescie ce s'aû făcutú cu cai cu totú, érá câţi aû imbrăţişatú buţi şi putinî cu pruni aû scăpatú. Turciî cêţi era de la Şumla aû priimitú însciinţări că aû cotropitú acolo apa 1500 de case în cât nu se sciú ce s'aû făcutú. Atâta era de mare şi de grósnică acea vijelie, în cât uniî Turciî plângeaú érá alţiî ţipa, érá alţiî îndemna pre creştinî să se róge lui Dumneđeú să o potoléscă, đicêndu-le că lor li se ascultă rugăcionea.

Acéstă frumósă istoriă din vremile rebeliei amú scris'o din însemnările sfîntieií séle episcopul Argeşului kir Grigorie din leatulú 1821, din cuvênt în cuvênt, fiind venit de la Craiova la metohulú din Bcurescî.

Kiriac archimandritulú, egumenulú. Kaloianu Râmnicénu

În urma calamităţilor ce aû trecutú peste ţeră la anulú 1821, Sublima Pórtă a îngrijitú ca să ordone, prin firmanú, Paşii de la Silistra precum şi Vizirulú de atunci, îndatorîndu'lu a însciinţa în România trecerea acelorú calamităţi şi desfiinţarea cu desêvêrşire a însurecţiionarilorú. Găsindú în colecţiunea de manuscrise a părintelui meu copiî în limba grécă, atâtú după susmenţionatele ordine, câtú şi după scrisórea Paşii Silistrei către Caimacanulú de atunci în România, le public şi pe acestea.

Firmanulă împărătescă către Paşa Silistrei

«Tu, nepreţuitule îputernicitule, celă ce dirigeşti in-
 »teresele nordului cu dreptă înţelepciune, stîlpulă te-
 »melieloră înaltului Devletă şi prea strălucitulă, cu tôte
 »darurile îngerescă, actualule Guvernorală Silistrei, Vi-
 »zirule ală meu, Melmet-Selimă Paşa, căruă D-şeu să'î
 »eterniseze anii, sosindă acestă sf. ordină al meu să'î
 »fie cunoscută că, luândă cunoscînţă în urmă. că res-
 »culătorii, cu îngrijirea divină, s'au desfiinţatū din Va-
 »lahia, şi cei mai mulţi din locuitorii ţerei cară după Im-
 »prejurări au fostă fugitū şi sa întorsū la casele lor şi că
 »şi alţii suntă a se întorce; însă fiindă că în Valahia încă
 »nu se află Domnă, staă amoriţi şi neorganisate atătū
 »vămile câtă şi ocnele şi alte husmeturi precumă şi
 »legiuitelă dăjdi. Încă şi pe moşiele boeriloră cei
 »fugiţi în Braşovă, semănăturile suntă neadunate şi ne-
 »lucrate. Şi pentru tôte aceste, căci ei nu cunoscă care
 »suntă înaltele mele porunci şi voinţe, iată că'î po-
 »runcimă prin acestă sf. poruncă că, acea adunătură a
 »apostaţilor din Vlaho-Bogdania, din înalta voinţă a Pro-
 »videnţei, uni s'au isprăvitū prin sabiă, érá alţii au fugitū
 »în ţări străine şi au rămasă aceste două State libere de
 »către acei făcători de rele. Şi pentru că este stărui-
 »tóra noastră voinţă ca să se facă în viitor ori ce o-
 »dihnă şi linisce la raiaoa ce aparţine acestorū două
 »State fiind că suntă jicniţa împărăţiei mele. să îngri-
 »jescă ca să se publice prin telali în tot ţinutul Valahiei,
 »că este înaltulă şi sfântul nostru ordină ca să se întorcă
 »toţi, după unde voră fi, pela ale séleşi să îngrijescă
 »fie-care de meseria sa. Érá agricultorii se lucreze pă-
 »mêntulă, ca tot-dă-una, fără cea mai mică bănuilă că
 »se va întâmplă vre ună ce împotriva vieţii şi averii
 »lor, séu scădere, séu schimbare la privilegiile loră,
 »până la sosirea Domnului în Valahia. Leguim că tôte

»husmeturile, vămile, dăjdiile și alte interese cuvenite
 »Domnului să se caute de o cam-dată de către orându-
 »dutil Caimacan și se se îndrepteze de către el, după
 »obiceiu. Dreptu aceea dăm, precum s'a trimis și alte
 »sf. porunci, către vizirii actuali ai Vidinului și Brăilii
 »așa și către tine ca să urmezi întocmai și în unire cu
 »îngrijirea poruncii noastre cei sfinte, depuind totă ne-
 »adormita grijă și silință ca să se publice în fie-care
 »loc, fără deosebire, din totă România, că este stăru-
 »torea mea poruncă și voință cum și conducătorea celor
 »de prin alte părți și din străinătate rătăciți, raielele
 »mele, locuitori din România, care sunt a începe fie-
 »care ocupațiunile sale. Peste toate acestea obștească li-
 »nisce fără cea mai mică bănuială pentru vr'o întâm-
 »plare contrarie sevă vătămare, și că până la înființarea
 »Domnului în România au a se căuta toate domnescile
 »treburî și serviciî de către orânduital Caimacam cu
 »desăvârșire. Tu dără, cel plin de experiență, deose-
 »bitule al meu Vizir, vei îngriji la esecutarea întocmai
 »a celor poruncite, spuindu-te către sfântul meu semn.

»S'au scris dără acesta pe la mijlocul lunei Dilcade
 »în anul 1236.»

(Tradusă din grecește.)

No. 2.

Ordinul Vizirului către Caimacanul Constandin Negri.

»Ântêiule din nêmul lui Mesia, actualule Caimacane
 »din Valahia, Constandine Negri, ilustreze-se sfârșitu-
 »rile tèle în fericiri.

»Find că Vlaho-Bogdania s'a curățit de către băn-
 »tuitoare calamități și s'a statornicit éráși obșteasca li-
 »nisce; și fiind că este înaltă voința ca să se întorcă
 »locuitori fie-care la ale lor, câți din pricina a celor
 »rău făcători fugind s'au depărtat din patria lor, fără
 »să aibă cea mai mică bănuială că li se va întâmpla
 »cea mai mică vătămare către viața lor și către avêrile

»lor, și cu toate că s'a scris la unii că ești poruncit
 »ca să îngrijești tu, cu datorie neabătută, până când
 »va veni Domnul, însă se repetă și tu la toți și fie-
 »cărui, din orice treaptă și clasă, îndemnându-i prin credin-
 »ciósele téle cuvinte ca să se întorcă fie-care la alle
 »séle, care primind fie-care treburile lor, și ocupațiu-
 »nile lor, să se ocupe ca până acum cu cele de cuviin-
 »ță. Eară muncitorii câmpului, cu arăturile, adunând
 »ródele lor prin jicnițe. De aceea 'ți poruncim și prin-
 »tr'acéstă ca să urmezi întocmai după înalta noastră
 poruncă.»

(Tradus din grecește.)

No. 3.

Scrisórea saú porunca lui Mehmet-Paşa Silistra Valisi

»Fiindú că ne-aú venitú înaltă și sfântă poruncă că
 »din însciințări s'aú încunoscianțatú înalta împărăție că
 »s'a desființatú calamitățile din România și cei mai
 »mulți din boeri ce aú fostú fugiți din acéstă caúsă
 »s'aú întorsú pe la casele lorú, și că alții suntú a se
 »întórce, și fiindú că nu este Domnú în România, staú
 »în amórțire pónă acumú cele cuvenite lorú venituri și
 »husmeturi, precumú și dăjdiile legiuite. Asemenea și
 »la moșiele boerilorú cei fugiți în Brașovú, suntú se-
 »mănăturile nestrânse și ne adunate. Iată că trimitemú
 »acéstă sf. poruncă către tine caimacame, pe care, du-
 »pă ce eí citi-o și înțelege-o, îți poruncimú ca, după
 »duhulú eí, să îngrijesci ca să se publice prin telalı în
 »totú ținutulú Valahiei, că este înaltă împărătescă po-
 »runcă ca să se întorcă fie care la ale sale, reînțe-
 »pândú fie care trebuințele lui, și plu garií să începă
 »arăturile, fără a se îndoi câtu'sí de puținú că se va
 »întîmpla vre unú răú vieții și avereí lorú, séú scădere,
 »séú schimbare privilegiurile lorú; peste toate însă, tu
 »caimacane, să îngrijesci și să directezi toate veniturile,
 »vămí, dăjdií și cele-alte dependinte de veniturile dom-

»niei, după obicei, pentru cari și s'au trimisă acestă
 »buiurzu împreună sf. poruncă, și bagă de seamă ca să
 »îndeplinescă întocmai cele poruncite, fără cea mai mică
 »preschimbare sau greșală.»

(Tradusă din Grecesce)

Din cauza menționatei calamități, mai toți locuitorii
 ticniți din capitală și de prin cele alte urbi, au fugit în
 partea muntelui, erau cei cu averi au trecut și ținutul
 Austriei, în Brașov și în Sibiu. Se vede că politica de
 atunci a Austriei cu Înalta Poartă a cerut ca să nu pri-
 mescă în Statele Austriei pe nici un refugiat din rescu-
 lătorii împotriva Sublimei Porți, ci să-i treacă prin Bu-
 covina în alte State, precum și mai la urmă au îndatorat
 și pe ticniții locuitori refugiați a se înscri la magis-
 traturile menționatei două orașe câtă au dorință a re-
 mânea acolo; erau pe cei ce nu vor voia remânea să-
 povățuiescă a se întorce în țară, că nu vor păți nimic.
 Mă aflu și eu în Brașov cu părinții mei, copil de 11
 ani, și-mi aduc aminte că pentru acest sfârșit guvernul
 austriac a orînduit ca polițaii cu autoritate asupra Ro-
 mânilor refugiați pe unul din boerii nostri, pe repausa-
 tul și de eternă venerațiune George Florescu, fratele
 repausatului bunul boer Emanoil Florescu, părintele ac-
 tualului ministru de resbel.

Éta d'era copii fidele, găsite de mine în colecția de ma-
 nuscrise ale părintelui meu, după acele ordine guverna-
 mentele ale Austriei, date magistraturelor menționa-
 telor două orașe din Transilvania :

No. 1

«Prin cărțile ce am priimit de la Președintele Curții
 »împărătesci de la 9 de August ni se face știută po-
 »runca prea Înălțatului nostru împărat pentru rebeliași
 »ce au intrat aci în pământul țării și acei cari prin
 »taină vor mai intra de acum 'nainte. Fiind că

»toți Grecii ce au fost părtași cu rebeliașii și s'au ridi-
 »cat împotriva Porții Turcești sunt popriți a se priimi, atât
 »aci în ținutul Ardealului cât și mai înăuntru țării, de aceea
 »se poruncește ca să se scotă toți afară din ținutul țeri
 »împărătesc, pe altă cale depărtată de țările turcesci
 »de unde vor fi venit. Asemenea poruncă având și Es-
 »celenția sa general comandant au dat și Escelența sa
 »porunci la toate stațiile ostășesci. Și m'au poftit ca să
 »daș asemenea porunci și eu la staturile politicesc, ca
 »să se cerceteze cu scumpătate, să dovedescă pe toți
 »grecii cei părtași la rebelie, și cu pază ostășescă se
 »politicescă să'i trimiteti în județul Bucovinei, de unde
 »să'i scoți afară într'altă stăpânire străină. Pentru care,
 »am socotit a porunci-și d-v. ca să faceți scumpă cer-
 »cetare celor ce se află în ținutul domniei-téle, și pe câți
 »veți dovedi că au fost înclinați cu Ipsilante, precum și
 »câți greci vor mai veni de acum înainte, pe toți acc-
 »ia să'i pornesci la Bucovina cu ajutor ostășesc din
 »stație în stație, pentru care sa'au dat și deosebit po-
 »runca și la căpitanul de la Bucovina în ce chip să ur-
 »meze de acolo înainte.»

1821, August 20.

Repetirea aceluiași ordin

No. 2.

»Atâta din catasișele ce nis'au trâmisi de domnia-ta-
 »cum și din arătarea ce ne face polițaiu director, am în-
 »țeles înmulțirea fugarilor ce s'au adunat în cetatea Si-
 »biului, cum și afară în cuprinsul d-téle. Pentru aceea-ți
 »aduc aminte ca să puî negreșit în lucrare porunca ce
 »ți s'au trâmisi la 20 ale lui August pentru Grecii cei
 »ce se află pînă acuma acolo, și cei ce vor mai veni
 »de acum'nainte. Éra pentru cei ce sunt fugiți din țera
 »Românescă 'ți scriem să le arăți că de la casa împă-
 »rătescă să nu aibă nici o nădejde de ajutor, ci fiind
 »că se apropie vreme de érnă, și pôte să ajungă la lip-

„să mare, de aceea bine ar fi ca s'î îndemnezî însuşi a
 „se întorce încet încet pe la locaşurile lor cele năpus-
 „tite, fiind-că stăpînirea turcescă aŭ dat poruncă să se
 „tragă Ienicerii şi să pótă nădăjdui că nu vor avea su-
 „părare mare, mai vîrtos avînd ei aici paşuşî de în-
 „tórcre. Şi de vor voi ca să asculte acéstă sfătuire,
 „atunci să li să dea pe loc pasuşurî de credinţă şi să se
 „petrecă pînă la graniţ. Érá carî vor voi să şeză aici,
 „să le faci descire ca să'şi caute loc de sălăşluire la
 „alte părţi, aci înăuntru, fiind că şi acum prin cancelaria
 „Curţii s'a priimit însciinţare că să urmezî dupe porunca
 „de mai nainte.

„1821, August 25.

În mişilocol unei erni de cele mai grele, la 14 Fe-
 vruarie, anul 1822, guvernul Austriei ordonă magistra-
 ţilor din Sibiu şi Braşov, dupe cum se va vedea în ur-
 mătorul manuscris, găsit éráşî în colecţia de manuscri-
 se a părintelui meu, ca să îndatoreze şi pe linisciţii re-
 fugiaţi, cari nu mai aveaŭ nici ce să mănânce, a se de-
 părta din ţinuturile Austriei:

No. 3

„După severa poruncă a Curţii de la 18 Ianuarle No
 „290 şi alta a slăvitei gubernii de la 14 Ianuarie No
 „1272, se poruncesce că toţi străinii refugiaţi din Vlaho-
 „Bogdania, în genere, atât boerî câpi şi alţi din cele
 „politicescî şi bisericescî cete, să se adune şi să se în-
 „trebe cele următóre, adică :

„a. Décă vor se se întórcă în ţera lor,

„b. În care stat din Germania vor ca să mérgă 'să
 „petrecă în viitor, şi.

c. Când şi pe ce drum vor să petrecă.

„Şi acéstă fiind că coprinde severa poruncă, ca în
 „termen de 4 săptămâni toţi să se grăbescă şi să ple-
 „ce, de aceea te invit pe d-ta, ca să publicî acéstă po-

„runcă la toți străinii refugiați din Vlaho-Bogdania află-
 „torî acolo, adăogându-le că în luna viitoare la 19 Fe-
 „bruarie și 3 Martie, se va aduna la sfat o comisie în-
 „naintea căreia aș să se înfăcișeze toți, ca să dea se-
 „în persoană se- printr'un trimis din partea bine des-
 „lușind persoana, trebuincioșele responsuri la cele de
 „sus întrebări, cu atât mai mult acesta, că ordinul co-
 „prinde ca acest magistrat în termen de 15 zile să tră-
 „miță general-raport, unde și când în curgere de 5 săp-
 „tămâni fie care se pregătesce ca să plece, și acei ce
 „se vor chiama să vie la sfat de a da cuvântul lor și
 „nu vor voi ca să se înfăcișeze, se vor socoti ca nis-
 „ce ómenî nesupuși poruncilor Curței, și care cu stăru-
 „nță se vor esecuta.»

14 Februarie.

(Tradus din grecesce).

Am arătat la începutul publicațiunei acestor manus-
 crise, că pe repausatul părintele meu, Andrei N. Papa-
 zoglu, 'l-a- fost aridicat arnăuți- lui Cara via de la do-
 miciliul lui din Bucuresci și l'a- adus de l'a arestat în
 Târgoviște unde era cuartierul general al prințului Ip-
 silante, sub pretes că a înlesnit bani în mai multe rân-
 durî lui Tudor Vladimirescu, cu care era în conștiință
 de aprópe încă din România mică (căci de acolo se
 derivă familia de Papazogli Slătineni, adică românesce
 Popescii Slătineni,) și ca să pot cunosce mișlocul prin
 care aș scăpat de la acea poprelă, am rugat pe părin-
 tele duhomic Teodosie, care era pe vremea aceea a-
 tașat pe lângă Ispilante ca archidiacon al se- . Acesta
 'mî-a- respuns după cum veți vedea în manuscrisu
 următor ce posed în acea colecțiune de manuscise.

No. 4.

» La 1821, în vremea Zaveriei, aflându-mă și eu în
 Târgoviște, când la intrarea lui Ispilante în ȋiua de Flo-

rii m'aŭ luat Ispilante al sĕu arhidiacon, numindu-mă arhidiacon al principelui.

„Tot în acea vreme se afla în Tĕrgăviște mosafir și părintele Ieromonahul Misail; atunci am făcut cu sf. sa ântâiul prieteșug; apoi la luna Mai, ivindu-se Turcii spre Târgoviște aŭ intrat o mare frică în ostașii lui Ispilante și între norod. Am fugit și eu sĕra cu părintele Misail și adjungând pĕnă la Pietroșița ne-am suit pe munte către Brașov, dĕră la cordon ne aŭ întors înapoi, fiind că nuaveam răvaș de a merge la Brașov, și scoborându-ne éráșii în petroșița eu am arĕtat părintelui Misail că mă întorc în Tĕrgoviște cu un om din Petroșița ca să'mi iaŭ ce voiŭ putea din haîne. Aci la Petroșița 'mă-a arĕtat părintele Misail că are cumnat, pe Andrei Papazoglu, și că este în poprĕl a lui Ispilant și că familia 'i este la Brașov, rugându-mă că de voi putea să'l scap pe Andrei cu puterea numirei mele de arhidiacon al lui Ispilante și să'l duc la Petroșița unde „sf. sa ne va aștepta. Așa dĕră în ziua când am intrat, chiar în cĕsul acel aducea în Tĕrgoviște și pe Domnul Tudor călare, și pe sub burta calului pus în fiĕre. Eu m'am luat după ei pĕnă în curtea lui Ispilante, am văĕut că a eșit Ispilante care era îmbrăcat cu o tătar-că turcéscă cenușie, cu un iatagan turcesc cu argint spânzurat la miĕloc ca în loc de sabie, și cu mâna, drĕptă tăiată din incheetura de lângă palmă, în care purta o mănuașă. De cum a văĕut pe Tudor 'i-a strigat ȕicĕndu'î »ciocoiule, nu'ți-a fost milă să daŭ atâția ómenĭ ai mei la mórtea de Turci?«. Și'l-aŭ dat în paza lui Caravia care ședea cu comanda lui în Mitropolia Tĕrgoviștei, și ducându'l în Mitropolie 'i-aŭ scos fiĕrile și s'aŭ pus la masă cu Tudor, și după masă s'aŭ plimbat prin curte amĕnduoĭ cu ciubucile aprinse, și Tudor cerĕnd să intre în biserică le-am deschis eu ușa, lăsădu'și ciubucile rezimate la ușa bisericeĭ. Și văĕĕd Tudor scriși pe Domni le citea numele și le spunea andragațiile (is-

bêndeale) fie căruia, pînă ce a venit și la cel ce a zidit monastirea Délu. Și întrebă de monastirea Délu unde e. Eu i-am spus că este aproape, și din clopotniță se vede. El a zis: că cine poate să-l urce în clopotniță; iar eu lăsându-i că înserase, m'am scos din odaie din hațne cât putea să ducă omul ce-l avem, și le-am aruncat peste zid în grădină, unde era omul meu, spunindu-i că dimineță să-l găsesesc la puntea din Suseni peste Ialomîța în Cătină, și ducându-mă la poprélă unde era Andrei Papazoglu, i-am spus că m'a rugat părintele Misail ca să-l scap și să-l ducă la Petroșița, și i-am spus planul cum o să-l scap ca să nu se spăimânteze.

Și întorcându-mă érá în Mitropoliă, am găsit pe Caravia cu alți căpitani și cu Tudor la masă, m'am vîrît și eu spre ale sluji, și puindu-mă la ușă priimeam bucatele de la cei ce le aducea și le puneam la masă; așîderea și carafele și schimbarea farfuriilor. Tudor avea pe d'asupra o ghebă lungă pănă în pămînt cu găitane, o căciulă négră lungă de o palmă și o schiópă cu fundul de postav alb.

»A doua-zi de dimineță sculându-mă, am plecat la Andrei Papazoglu cu curagiū și cu pieptul înainte, pășind cam tărișor ca cînd aș fi fost poruncit și trămis și intrînd printre pasnici la închisóre, întreb pe pasnicii: Aicea sunt toți vinovați? Și decă m'a răspuns pasnici că sunt cu toți i-am întrebat care este Andrei Papazoglu și decă m'la arătat, eu, fără întârziere, l'am apucat de pept și l'am tîrât spre ușă cu multe vorbe, ca să mă socotéscă pasnici de trimis, fiind că mă cunoscea că sunt arhidiacon a lui Iplisiant. El se prefăcea a plînge arătându-mi că vrea să'si ia o trăiștióră în care avea o azimă albă și bună făcută de o eclisiarsită a eclisierului George. Eu cu repeziciune i-o iaū și o pui în spinarea mea, spundu-i: ce? socotesci că oi să mănânci din azima asta și'l tîrăsc la ușă. Érá pázitorii m'a întrebat unde 'l duc; eu le-am spus că 'l cere Ip-

silant. Ei ȕiseră: să mērgă și unul din noi; eu le-am ȕăspuns, cu mărime, că destul 'i suntă eu, ci ei să stea să păȕescă pe cei-l'alȕi, și scoȕându'l afară din casă și prin curte am apucat spre casele răposatului Nae Hiot, unde ședea Ipsilante, și scoborând la Ialomiȕă, pe lângă casele Domnesci, am apucat în sus pēna la puntea din Suseni, și trecēnd Ialomiȕă am intrat în Cătină, unde acolo era și omul meă așteptându-mă. Și am schimbat poteca, pe unde scia omul meă, și am început a sili la drum pēnē n'am mai vȕȕut turnurile Mitropoliei. Apoi am găsit un isvor cu apă rece și limpede, am șȕȕut spre odihnă, că ostenisem umblând ca două cȕesuri la drum cam în trȕpăt. Eu am început a mânca niȕică pastramă ce avēm, ȕeră Andrei Papazoglu cunoscēndu-se cam scăpat 'mă-a cerut să'i taiă pucină, și-și-au scos azimiora și cȕate pucină pastramă și au mȕncat ca o litră și au băut apă, că nu mȕncase de treȕ ȕile și era și bolnav. Și apoi ne-am închinat și am plecat, și sȕera am ajuns la Petroșita pe o potecă ascunsă. Dȕeră Andrei, de iuȕela la drum, se smintise la un picior; apoi s'au găsit un om meșter în sat și 'la tras și 'la legat, și a doua ȕi ne-am pus pe cai și am plecat spre Brașov tot pe ascunsă potecă. Și în schei, la vamă, și-au deslegat Andrei un chimiraș în care avea parale și 'mă-au plătit chiria calului d-lui, ca dădusem de la mine, și de acolo ne-am despărȕit, ȕicēndu'mă d-lui că de astă-ȕi înainte 'mă ești frate, că m'ai scăpat, ȕicēndu'mă că să mă duc pe la d-lui, și nu ne-am vȕȕut pēnē când în Bucuresci am intrat arhidiacon la curtea domnescă, la repos. Gr. Ghica. Și de cȕate ori ne întâlneam, « frate » 'mă ȕisea că'i sunt; « ȕetă așa se sȕvârșesce binele: din donē una, sȕeu mă primeȕduesc sȕeu săvârșesce binele. » » Eu, de când am eșit de la repos. Ghica, am trăit numai cu al meă și n'am găsit nici un Samarinēn ca să mă priimȕscă și să'i fie milă de mine. »

„Acésta este sciința mea de cele ce s'aũ petrecut în Têrgoviște și de scăparea părintelui d-téle, om cînstit și cu frica lui Dumnezeu, Andrei Papazoglu.

Preot și duhovnic *Teodosie.*»

Sfârșesc déră publicarea ducumentelor ce posed în privința calamităților de la anul 1821, și care pênâ acum nu a fost cunoscute așa detailat în România. Socotesc că am adus și printr'acésta nu puțin folos în avuiri istoriei țerei nóstre.

1872, Septembre 25, Bucuresci.

Major D. Papazoglu.

